

M 7471

Reg. No. :

Name :

III Semester B.A. Degree (CCSS – Reg./Supple./Imp.)
Examination, November 2014
CORE COURSE IN SANSKRIT
3B03 SKT : Nataka and Champu

Time: 3 Hours

Max. Weightage : 36

**Instructions : Answers should be in Sanskrit. In writing Sanskrit
 Devanagari script should be used.**

- I. कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत । (Weightage 1 for each set)
- 1) a) नाटिकायाः उदाहरणं किं भवति ?
(मालतीमाधवं, मृच्छकटिकं, रत्नावली)
 - b) रत्नावल्यां अङ्गी रसः कः ?
(शृङ्गारः, करुणः, वीरः)
 - c) उदयनस्य अमात्यः कः ?
(राक्षसः, मादव्यः, यौगन्धरायणः)
 - d) विक्रमबाहोः सुता का ?
(वासवदत्ता, पद्मावती, रत्नावली)
 - 2) a) गृहमेधी तयैवासीच्चक्रवर्ती धराभृताम् - कः ?
(मेरुः, माल्यवान्, हिमवान्)
 - b) जनपदविपदं विदधाना व्यापादनीया त्वया - का ?
(ताटका, शूर्पणखा, मण्डोदरी)
 - c) सोऽयमापगामाप गामिव - आपगा का ?
(तमसा, भागीरथी, सरस्वती)
 - d) अमर्त्यसरितं कर्तुं मेने मर्त्यतरङ्गिणीम् कः ?
(सगरः, अंशुमान्, भगीरथः)

(2x1=2)

P.T.O.

II. a) वाक्येनैकेन द्वाभ्यां वा चतुर्णामुत्तरं लिखत : (Weightage one for each)

- 3) न पुनरीहशमवसरं मर्तुं प्राप्नोति । का वदति ? कदा ?
- 4) प्रस्तावनां लक्षयत ।
- 5) किं पुनः साहसिकानां न संभाव्यते - का एवं वदति ? कदा ?
- 6) कथं मन्दभाग्यया मया अयं चिरं प्रेक्षितुमपि न पार्यते - का कमुद्दिश्य एवं वदति ?
- 7) तत्किमपि शून्यमिव ते चित्रं प्रेक्षे - कुतः ?
- 8) मरणं शरणं केवलमेकम् - कस्यै ? कुतः ?

(4×1=4)

b) एकेन वाक्येन चतुर्णामुत्तरं लिखत । (Weightage one for each)

- 9) स चक्रुधा निर्वृषणं वृषाणं भार्यामदृश्यां च मुनिश्चकार - कस्मात् कारणात् ?
- 10) जनकः कल्पयामास धतुरारोपणं पणम् - किमर्थम् ?
- 11) सगरपुत्राः कथं मृत्युवशं गताः ?
- 12) भगीरथः पुरं प्राप परिपूर्णमनोरथः - किं कृत्वा ?
- 13) अहल्या कथं मोक्षमवाप ?
- 14) अयोध्यापुरी कीदृशी भवति ?

(4×1=4)

III. a) त्रयाणामाशयं ससन्दर्भं विशदयत । (Weightage two for each)

- 15) अचिन्त्यो हि मणिमन्त्रौषधीनां प्रभवः ।
- 16) स्तनयुगपरिणाहं मण्डलाभ्यां ब्रवीति ।
- 17) अस्माभिरीदृशी न कदापि दृष्टपूर्वा ।
- 18) कामिजनस्य स्वगृहिणीपरिभाविनो जनमभिनवं प्रति पक्षपातः ।
- 19) देवीप्रसादनं मुक्त्वा नान्यमत्रोपायं चिन्तयामि ।

(3×2=6)

b) द्वयोः आशयं ससन्दर्भं विशदयत । (Weightage two for each)

- 20) पलाशदण्डादृत पाणिरासीत् ।
- 21) अमर्त्यसरितं कर्तुं मेने मर्त्यतरङ्गिणीम् ।
- 22) लेभे त्रिशङ्कुर्गने प्रतिष्ठाम् ।
- 23) सम्भूतघोरसमराद्विरराम रामः ।

(2×2=4)

IV. a) द्वे व्याख्यात । (Weightage two for each)

- 24) द्वीपादन्यस्मादपि मध्यादपि जलनिधेर्दिशोऽप्यन्तात् ।
आनीय झटिति घटयति विधिरभिमतमभिमुखीभूतः ॥
- 25) विद्यायापूर्वपूर्णेन्दुमस्या मुखमभूद् ध्रुवम् ।
धाता निजासनाम्भोज विनिमीलन दुःस्थितः ॥
- 26) मम कण्ठगताः प्राणाः पाशे कण्ठगते तव ।
अतः स्वार्थः प्रयत्नोऽयं त्यज्यतां साहसं प्रिये ॥

(2×2=4)

b) श्लोकद्वयं व्याख्यात : (Weightage two for each)

- 27) बलेन तपसा लब्धे बलेत्यतिबलेति च ।
विद्येते मयि काकुत्स्थ विद्ये ते वितरामि ते ॥
- 28) त्रैविध्यं श्रूयतां वत्स सरितस्त्रिदिवौकसाम् ।
यथोक्तं हव्यमश्नत्या देवताया श्वाध्वरे ॥
- 29) जग्राह जनकात्सीतां तातादेशेन राघवः ।
आम्नायशासनेनार्चा यजमानादिवानलः ॥

(2×2=4)

V. द्वयोः उत्तरं लिखत : (Weightage two for each)

- 30) ताटकावधं निरूपयत ।
- 31) मधुसूदनस्य देवान् प्रति वचांसि संगृहणीत ।
- 32) भागीरथीवृत्तान्तं संक्षिप्त ।

(2×2=4)

VI. उपन्यस्यत : (Weightage 4)

- 33) रत्नावल्याः अङ्गिरसमधिकृत्य उपन्यासं रचयत ।

अथवा

वासवदत्तायाः स्वभावचित्रणं उपपादयत ।

(1×4=4)